

Els pares i la renovació pedagògica

Xavier Fusté*

Opinar, com a pare o mare, sobre la renovació de l'escola o de les diferents ciències relacionades amb l'educació dels fills és un exercici interessant, però, òbviament, molt diferent al que desenvolupen els docents i els professionals de les ciències de l'educació.

Sense ser, com a ciutadà, aliè al que ha estat la renovació pedagògica a Catalunya durant aquest segle, la finalitat d'aquest article és posar de manifest el paper que ha desenvolupat, al nostre país, el moviment dels pares, organitzats a les APA, en relació a la millora de l'escola pública i a l'impuls d'un valor que va a la baixa en la nostra societat: la participació democràtica en temes col·lectius.

És inqüestionable la riquesa pedagògica present a Catalunya des de l'època de la Man-

comunitat, durant la Segona República i, posteriorment, a les darreries del franquisme i durant la transició democràtica.

És en aquells moments, al principi dels anys 70, quan s'inicia, al voltant de grups de pares sensibilitzats en el tema educatiu, un moviment associatiu que, al costat del professorat més actiu, treballa per una escola pública, catalana i de qualitat. Aquests grups van ser l'embrió de les Associacions de Pares i de la posterior creació, l'any 1975, de la FAPAC.

Han passat vint anys, i potser és un bon moment per preguntar-nos quin paper, com a agents actius, podem continuar desenvolupant els pares en els processos de renovació pedagògica que es donen al nostre país.

Durant aquest llarg període, molts pares i mares hem col·laborat, de diverses maneres, amb el professorat en l'educació dels nostres fills. Aquesta col·laboració, que s'ha concretat individualment en el seguiment del procés d'aprenentatge de cada fill, ha anat acompanyada d'actuacions com a pares organitzades des de les APA.

Des del final dels anys 70 i durant la dècada dels 80, el treball de les associacions ha passat per una etapa marcadament reivindicativa (construcció d'escoles, professors especialistes, millores en la qualitat de l'ensenyament, etc.), i també s'ha anat consolidant l'oferta de de-

* Doctor en biologia. El seu itinerari professional inclou el seu treball a l'Institut de Ciències del Mar (CSIC), al Consorci d'Iniciatives de Medi Ambient i Patrimoni, a AMBIO, S.A. i a l'Ajuntament de Molins de Rei. És membre de la Junta de FAPAC des de juliol de 1988 i president a partir de novembre de 1992.

Adreça: Ajuntament de Molins de Rei, carrer del Molí, 8. 08750 Molins de Rei.

terminats serveis (activitats extraescolars, en força casos gestió dels menjadors, etc.) gestionats per les APA.

Des de la FAPAC, conscients de la pluralitat de situacions i dels diferents nivells, tant qualitatiu com quantitatiu, de relacions entre pares i mestres a les diferents escoles de Catalunya, pensem que el fet associatiu al voltant de les APA, tal com nosaltres l'entendem, és una experiència nova si es compara amb la d'altres països europeus.

Cal dir també que la implantació de les APA i el seu grau de participació és superior, en general, a Catalunya que a la resta de l'Estat.

Aquesta petita reflexió sobre el nostre moviment posa damunt la taula la importància de la cultura de la participació en el conjunt dels processos educatius i dona suport a la tesi de molts educadors sobre l'escola participativa.

Una escola oberta a la participació i, en conseqüència, relacionada amb el seu entorn social i cultural transmet als alumnes i a les seves famílies una cultura democràtica de la gestió diària, molt interessant com a contrapunt d'una societat organitzada molt al voltant de la macroeconomia i de les grans decisions.

Aquesta visió és el fil conductor del discurs que la FAPAC transmet en l'actualitat a les nostres associacions, als pares i

mares i, en general, al conjunt de la societat.

La participació democràtica a l'escola, des del nostre sector, es concreta en l'organització d'activitats lúdiques i extraescolars, a l'ensens d'activitats imprescindibles per al correcte funcionament dels centres, com és el cas de la gestió dels menjadors escolars.

Aquestes activitats, quan estan lligades al projecte educatiu del centre i es desenvolupen correctament, donen prestigi a l'APA i al propi centre.

Per altra banda, cal recuperar, en el context actual, actituds de participació en la reivindicació que, tot i que s'han anat mantenint al llarg d'aquestes dues dècades, necessiten, al meu parer, un impuls renovat en el difícil marc de l'aplicació de la reforma educativa.

L'aplicació de la LOGSE no és només un problema de recursos econòmics, cal treballar col·lectivament per una distribució racional i justa d'aquests recursos.

En aquest sentit, el treball de pares i mestres d'aquella escola primària o, d'aquell institut d'ESO, o del conjunt d'escoles de tot un municipi o comarca, permetrà mantenir el nivell de qualitat actual a l'escola primària i portar a bon port l'aplicació del nou ensenyament secundari que, a hores d'ara, és una incògnita per a molts ciutadans i ciutadanes de Catalunya.

Paraules clau

Renovació pedagògica

Relació família-escola

Associació de pares d'alumnes

Participació

Abstracts

En este artículo se analiza el papel desarrollado en Cataluña por las APA en los últimos veinte años. Se destaca su valor como organismos de participación de los padres y madres interesados en la educación individual y colectiva de los hijos. Se describe, someramente, el importante contenido social de las APA tanto en su vertiente reivindicativa a favor de la escuela pública como de organismos generadores de actividades lúdicas o de servicios. Se hace hincapié, finalmente, en la importancia de la participación activa de las APA en el marco actual de la aplicación de la reforma.

Cet article porte sur le rôle joué par les associations de parents d'élèves (APE) en Catalogne dans les vingt dernières années. Il relève, en particulier, leur importance en tant qu'organe de participation des pères et des mères intéressés par l'éducation individuelle et collective de leurs enfants. Il décrit sommairement l'important contenu social des APE, tant en raison de leur action revendicative en faveur de l'école publique que de leur rôle dans l'organisation d'activités ludiques ou de services. Il insiste, enfin, sur la participation active des APE dans le contexte actuel d'application de la réforme du système éducatif.

The article analyses the part played in Catalonia by PTAs in the last 20 years. It highlights their value as organisms for the participation of fathers and mothers who are interested in the individual and collective education of their children. There is a short description of the important social content of the PTAs, both as defenders of public education and as organisms which generate recreational or service activities. Lastly it emphasises the importance of the active participation of the PTAs in the present context of the application of the Reform.